
Le Ricordanze

*Vaghe stelle dell'Orsa, io non credea
Tornare ancor per uso a contemplarvi
Sul paterno giardino scintillanti,
E ragionar con voi dalle finestre
5 Di questo albergo ove abitai fanciullo,
E delle gioie mie vidi la fine.
Quante immagini un tempo, e quante fole
Creommi nel pensier l'aspetto vostro
E delle luci a voi compagne! allora
10 Che, tacito, seduto in verde zolla,
Delle sere io solea passar gran parte
Mirando il cielo, ed ascoltando il canto
Della rana rimota alla campagna!*

Αναμνήσεις

*Γλυκά αστέρια της Αρκτου, δεν το περίμενα
'Όπως παλιά και πάλι να στραφώ' να σας κοιτάξω
Πάνω από τον πατρικό κήπο να σπιθοβολάτε,
Και μαζί σας τόσα να πω από τα παράθυρα*

- 5 *Τούτου του σπιτικού όπου έζησα παιδί,
Και τις χαρές μου όλες είδα να πεθαίνουν.
Πόσες εικόνες κάποτε² και πόσα όνειρα
Δε γέννησε στη σκέψη μου η λάμψη η δική σας
Και των άστρων³ που σας συντροφεύουν! Τότε*
- 10 *Που σιωπηλός, στη χλόη καθισμένος,
'Ωρες πολλές από τις νύχτες μου περνούσα
Τον ουρανό θαυμάζοντας, κι ακούγοντας
Το κόσασμα του βάτραχου μακριά στην εξοχή!*

-
1. Δεν μιλάει για μια επιστροφή στο σπίτι (που ορίζεται από την άλλη έννοια του ρήματος *torinare*), αλλά για μια επανάληψη αγαπημένων συνθηθειών, που τις εμπνέει πάλι ο χώρος και που τις κατέβαλε για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα η ωμή επαφή με την πραγματικότητα. Άλλωστε, ο απαλός τόνος των πρώτων στίχων, ξεκινά από μια ένστικτη κίνηση του ποιητή προς ό,τι αγάπησε και όχι από τον ξερό ημερολογιακό απολογισμό της απώλειας που συντελείται. Και αυτά τα χρονικά χάσματα, που στο κενό χρωματίζουν τους στίχους, είναι μια συνηθισμένη στιγμή στην ποίηση του μεγάλου ιταλού λυρικού.
 2. Ολόκληρος ο στίχος φαίνεται σχεδιασμένος πάνω σε έναν του Πετράρχη: «e quanti versi / ho già sparti al mio tempo». Canzoniere, CCXXXIX, 13-14, *Là ver l'aurora che si dolce l'aura*.
 3. Έτσι στον Δάντη: «Li raggi de le quattro luci sante», *Purgatorio*, I, 37, αλλά και στον Πετράρχη: «e le luci impie e felle», Canzoniere. CCCXXV, 67, *Tacer non posso e temo non adopre*.

- E la luciola errava appo le siepi*
15 *E in su l'aiuole, sussurrando al vento*
I viali odorati, ed i cipressi
Là nella selva; e sotto al patrio tetto
Sonavan voci alterne, e le tranquille
Opre de'servi. E che pensieri immensi,
20 *Che dolci sogni mi spiro' la vista*
Di quel lontano mar, quei monti azzurri,
Che di qua scopro, e che varcare un giorno
Io mi pensava, arcani mondi, arcana
Felicità fingendo al viver mio!
25 *Ignaro del mio fato, e quante volte*
Questa mia vita dolorosa e nuda
Volentier con la morte avrei cangiato.
Né mi diceva il cor che l'età verde
Sarei dannato a consumare in questo
30 *Natio borgo selvaggio, intra una gente*
Zotica, vil; cui nomi strani, e spesso

- Και η πυγολαμπίδα στο φράχτη πλανιότανε
 15 Και στα παρτέρια, ενώ στον άνεμο ψιθύριζαν
 Οι ευδιαστές αλέες, τα κυπαρίσσια στο απόμακρο
 Δασάκι· και κάτω από την πατρική στέγη
 Πότε η μια φωνή και πότε η άλλη αντηχούσαν,
 Τα ειρηνικά έργα των υπηρετών. Και με τι σκέψεις ατέλειωτες,
 20 Τι όνειρα γλυκά, δε γέμισαν το νου μου
 Η μακρινή αυτή θάλασσα, τα γαλάζια αυτά βουνά,
 Που από δω διακρίνω, και που να διασχίσω
 Σκεφτόμουννα μια μέρα, μυστικούς κόσμους,
 Μυστική ευτυχία ζητώντας στη ζωή μου να προσφέρω!
 25 Τη μοίρα μου αγνοούσα, και πόσες φορές
 Τη θλιβερή και άχαρη ζωή μου
 Πρόθυμα αργότερα θ' άλλαζα με το θάνατο.
 Ούτε που μου 'λεγε η καρδιά πως καταδίκη μου γραφή
 Θα 'ταν τη νιότη μου να ζήσω σ' αυτό το άθλιο
 30 Γενέθλιο χωριό⁴, ανάμεσα σ' ανθρώπους
 Αγροίκους, χυδαίους⁵, που σαν κάτι παράδοξο,

4. «Είναι τρομερό: ωστόσο διαδόστε το εκεί, ούτως ώστε οι Ρεκανατέζοι να δουν με τα μάτια του σώματος (είναι τα μόνα που διαθέτουν) ότι "αυτός ο καμπούρης ο Λεοπάρντι" θεωρείται κάτι στον κόσμο, εκεί όπου δεν γνωρίζουν το Ρεκανάτι ούτε με τ' όνομα». Γράμμα στην αδελφή του Παολίνα, Φλωρεντία, 18 Μαΐου 1830.

5. «Μη μου μιλάτε για το Ρεκανάτι. Μου είναι τόσο αγαπητό που θα μου έδινε ωραίες ιδέες για
 • ένα σύγγραμμα με θέμα το μίσος για την πατρίδα, για την οποία αν ο Γόρδιος δεν ήταν timidus mori, εγώ θα ήμουν timidissimus vivere. Πατρίδα μου όμως είναι η Ιταλία για την οποία φλέγομαι από αγάπη...». Γράμμα στον Πιέτρο Τζιοντανί, Ρεκανάτι, 21 Μαρτίου 1817.